

งานสาร ศิลป์งาน

ปีที่ ๘ เล่ม ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

บริเวณวัดพระมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

ปีที่ ๘ เล่ม ๒

กรกฎาคม

พ.ศ. ๒๔๙๗

ภาคศิลปวิทยาการ

สุภษัฒานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้า ๑	
หลักฐานการพระราชทานพระนามสมเด็จพระเจ้าฟ้าชายวชิราลงกรณ์	
... .. สมเด็จพระสังฆราช	,, ๓
ศาสน์สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรฯ กับ สมเด็จพระกรมพระยาตำรางฯ	,, ๗
สุริยพันธ์ ตอนที่ ๒๔ (ต่อ) นายบุญ	,, ๒๒
จินตนาการสุนทรภู่ เสี่ยงยม คุ่มพवास	,, ๒๕
ศิลปสงเคราะห์... .. นายศิลป์ พีระศรี แต่ง พระยาอนุমানราชฉน แปล	,, ๓๕
รายงานการดูงานของคณะผู้แทนไทยก่อนและหลังฯ	,, ๔๔
บทความเรื่องไทย พ.ท. หลวงรณสีทธิพิชัย	,, ๖๐
สำรวจความในจารึกอักษรเชลียงหลักที่ ๕ ปรีดา ศรีชลาลัย	,, ๖๗

ภาคกิจการกรมศิลปากร

เอกสารประวัติศาสตร์ น้ำทองคำวรรณ	,, ๗๕
---	-------

Vārasān Silpākōn

1

Vol. 8

June, 1954

No. 2

1. Saying. By King Rāmā VI. page 1
2. The Origin of His Royal Highness Prince Vajiralongkon's Name. „ 3
3. "San Somdet" (Letters between their late Royal Highnesses
Prince Damrong and Prince Naris). „ 7
4. "Suriyaphan" a story in verse, (part XXIV, continued). By Nai Bun. „ 22
5. The Imagination of Sunthon Bhu (Thai Famous Poet).
By Sangiam Khumphavas „ 29
6. An Aid to Arts.—Thai glossary. By Silpa Phirasri. Translated by
Phya Anuman Rachathon. „ 35
7. Report of Thai Representatives before and after the 3rd General
Meeting of ICOM (International Council of Museums) in Geneva. „ 44
8. The Story of The Thai. (part XII) By Lieut—Col. Laung
Rona Sithi—pichai. „ 60
9. Review on the Contents of the Stone inscription No. 9.
By Prida Srijālaya. „ 67
10. A Historical Document Relating to Grant of Land to a certain
Monastery in Phathalung Province. By Cham Tongkamwan. „ 75

เอกสารประวัติศาสตร์

เรื่อง พระกัลปนาวัต จังหวัดพัทลุง พ.ศ. ๒๒๔๒

นำ ทองคำวรรณ ผู้อ่าน

[ต่อจากฉบับปีที่ ๗ เล่ม ๖ พฤศจิกายน ๒๔๕๖]

ฉบับไทย

แด่^๕อนชนแก่คน
ป่าแก้วหัวเมือง
พัทลุง อันไปมี
ดำเรจนนถวาย
พระราชกุศล แด
นายแวงทนต์จำคำรา
พระราชโองการออก
ไป เมื่ก^๕เชิงกุฎ
คิดบาญช้ไปรด
คนทานฯ พระ
กัลปนา อันมีคำรา
พระราชโองการ แด
บาญช้^๕นายด้าม
จอมอันด้^๕พรัด
ไปอยู่ด้วยขุน
มุนนาย แดหัวปาก
หัวด้^๕บ
หัวด้^๕บ^๕รภนั้ก

ฉบับเขมร

อ้านเถดงคน
ป่าแก้วดวงศุก
พาทลุง เทามาณ
เดร์จเนาะถวาย
ปะราชกุศล นุ
นายแวงทนต์จำคำ
ปะราชองการจอน
เทอเม็กกุฎ
ดิดบาญช้^๕มไปรด
อนักทานปะ
กาดปาณา มาณคั^๕ร
ปะราชองการนุ
บาญช้^๕นายด้าม
โจอม อ้านด้^๕ค^๕พรัด
เทอเนาคบททชุน
มุนนาย^๕นุหัวปาก
หัวด้^๕บ^๕รภนั้ก

คำแปล

อน^๕ชนคณะ
ป่าแก้วหัวเมือง
พัทลุง ^๕อนมี
เดร์^๕จ^๕น^๕ถวาย
พระราชกุศล แด
นายแวงทนต์จำคำรา
พระราชโองการออก
ไปเม็ก (เชิง) กุฎ
ดัด^๕บาด^๕ช้^๕ไปรด
คนทานพระ
กัลปนา มีคำรา
พระราชโองการ แด
บัญช้^๕นายด้าม
จอม อันช้^๕ค^๕พรัด
ไปอยู่ด้วยขุน
มุนนาย แดหัวปาก
หัวด้^๕บ^๕อน^๕พนั้ก

ฉบับไทย

ให้แก่พระครูศรี
 สัทธรรมราชรุจิ
 เขามาทำพระ
 ศาลาอาราม ชน
 แก่คนป่าแก้ว
 อารามวัดमाराम
 คนป่าแก้ว แด
 วัดเขียนวัดตั้ง
 จงแด่วัดถวายพระ
 ราชกุศล หนึ่งชน
 ศขราชาชอถอเชิง
 กุฎิกำนันวัดเขียน
 วัดตั้ง ว่าจะเด็ก
 พระศาลาอาราม
 นนมให้ทำ
 มาณราย แดชน
 มิได้เด็กพระ
 ศาลา แดชนคช
 เขาคนไปทำ
 อาคมาประโยชน์
 เองแดพระศาลา
 นนเป็นทำมาณ
 รายแดให้เขาคน
 เชิงกุฎีตั้งบาญ ทือ
 อารามตั้งตั้งอนน
 ออกจากชนคชราชา
 ให้หมอบแกมหาสดวาม

ฉบับเขมร

หตปะครูศรี
 สัทธรรมราชรุจิ
 โยกโมกเถวอปะ
 ศาลาอารามเถตั้ง
 คนป่าแก้ว
 อารามวัดमाराम
 คนป่าแก้ว น
 วัดเขียนวัดตั้งทาง
 จงแด่วัดถวายปะ
 ราชกุศล อมยชน
 ศขราชาชอถอเชิง
 กุฎิกำนันวัดเขียน
 วัดตั้งทาง ถาจเด็ก
 ปะศาลาอาราม
 เนาะมาณเถวอ
 มาณราย นชน
 มาณบานบุญปะ
 ศาลา น
 โยกอนักเถาเถวอ
 อาคมาประโยชน์
 เอง นปะศาลา
 เนาะชาเถวอมาณ
 ราย หโนกอนัก
 เชิงกุฎีตั้งบาญ ทือ
 อารามทางเพียรเนาะ
 จวณจากชนคชราชา
 หโมบคมหาสดวาม

คำแปล

ให้แก่พระครูศรี
 สัทธรรมราชรุจิ
 เขามาทำพระ
 ศาลาอาราม ชน
 คนป่าแก้ว
 อารามวัดमाराम
 คนป่าแก้ว แด
 วัดเขียนวัดตั้ง
 จงแด่วัดถวายพระ
 ราชกุศล หนึ่งชน
 ศขราชาชอถอเชิง
 กุฎิกำนันวัดเขียน
 วัดตั้ง ว่าจะเด็ก
 พระศาลาอาราม
 นนมให้ทำ
 มาณรายแเดชน
 มิได้บุตรณะพระ
 ศาลา แด
 เขาคนไปทำ
 อาคมาประโยชน์
 เอง แดพระศาลา
 นนเป็นทำมาณ
 ราย ให้เขาคน
 เชิงกุฎีตั้งบาญ ทือ
 อารามตั้งตั้งอนน
 ออกจากชนคชราชา
 ให้หมอบแกมมหาสดวาม

ฉบับไทย	ฉบับเขมร	คำแปล
<p>ไชยเม่าต๋ี่ครั้นนท ราชบพัตต์ผู้ทดาน พระครุอินท หัวเมืองพัตตุง แดมหาเถรเทพ เต็มพระเพน อารามทงต๋องหน โดยบายัญชัย แด คำราพระราชโองการ นั้น ไปทำพระ คำศ่นาย่าให้เป้น ทำมาณราย โดยบายัญชัยแเด คำราพระราชโองการ แแต่ก่อนนั้น ถวาย พระราชกุศต อหนึ่ง มีคำราพระราชโองการ ให้ห้ามตมรดแเด มหาตอาษาแเดเบย พตอากรแเดนา พนัต ทัฏุมิทาน พระกัตปนา ไว้ ทกปรเพนแเด เต็มอารามทงปวง อหนึ่งบายัญชัยแเด คำราพระราชโองการ แแต่ก่อนนั้น</p>	<p>ไชยเม่าต๋ี่ครั้นนท ราชปตัตตักกัณมวย ปะครุอินท ถบวงศุกพาทตุง นุมหาเถรเทพ เต็มปะเพน อารามทางเพียรเนาะ นุบายัญชัยน ตั้บระราชโองการ เนาะ เทาเถอปะ คำศ่นาย่าให้เป้น เถอมาณราย โดยบายัญชัยน ตั้บระราชโองการ คำพีเนาะ ถวาย ปะราชกุศต อมย มาณตั้บระราชโองการ หามตมรดน มหาตอาษานุชวด พตอากร ภานัต ทัฏุม ปะกาดปนา โมก ทกปรเพน เต็มอารามไมง มาณบายัญชัยน ตั้บระราชโองการ คำพีเนาะ</p>	<p>ชัยเม่าต๋ี่ครั้นนท ราชปตัตตักกัณมวย พระครุอินท หัวเมืองพัตตุง แดมหาเถรเทพ เต็มประเพน อารามทงต๋องหน แเดบายัญชัยแเด คำราพระราชโองการ นั้น ไปทำพระ คำศ่นาย่าให้เป้น ทำมาณราย โดยบายัญชัยแเด คำราพระราชโองการ แแต่ก่อนนั้น ถวาย พระราชกุศต อหนึ่ง มีคำราพระราชโองการ ให้ห้ามตมรดแเด มหาตอาษา แเดเบย พตอากร พนัต ทัฏุม (มี) พระกัตปนา ไว้ ทกประเพนแเด เต็มอารามทงปวง มีบายัญชัยแเด คำราพระราชโองการ แแต่ก่อนนั้น</p>

ฉบับไทย

แต่เจ้าเมืองนคร
ศรีธรรมราช^๕
ให้ห้ามโดยคำรา
พระราชโองการ^๕
แต่ปี^๕กุน^๕นัก^๕สัตว์^๕
เอกศก แดกรม
การ^๕มี^๕พั้ง^๕เอา
เงิน^๕เป็น^๕ด้วย
แต่^๕เอา^๕เบย^๕เตียง
เบย^๕ไร^(๑)แก่^๕คน^๕เซ็ง
กุก^๕คี^๕ด^๕มา^๕ย^๕ ทาน
พระ^๕กั^๕ด^๕ป^๕นา^๕ เหนือ
คำ^๕รา^๕พระ^๕ราช^๕โอง
การ^๕นั้น^๕ แต่^๕ปี^๕กุน^๕
เอก^๕ศก^๕มา^๕ถึง
ปี^๕จ^๕อ^๕ท^๕อ^๕ศก^๕
นี้^๕ แต่^๕ให้^๕เอา^๕เงิน^๕
ด้วย^๕แต่^๕เบย^๕เตียง
นั้น^๕ มา^๕เป็น^๕อิด
ปุน^๕แต่^๕ไม้^๕จาก^๕มา
ทำ^๕พระ^๕คำ^๕ด^๕นา
อา^๕ราม^๕น^๕น^๕ อ^๕น^๕ง
นา^๕พ^๕น^๕ด^๕อา^๕กร^๕ที่^๕
ภ^๕ม^๕ิ^๕ทา^๕น^๕ๆ^๕ พระ
กั^๕ด^๕ป^๕นา^๕ อ^๕น^๕มี^๕
บา^๕ณ^๕ช^๕ัย^๕นาย^๕ด^๕าม

ฉบับเขมร

นุ^๕เจ้า^๕ศุ^๕ก^๕ณ^๕คร
ศรี^๕ธ^๕ร^๕ม^๕รา^๕ช
ห^๕า^๕ม^๕โดย^๕ค^๕ร
ปะ^๕รา^๕ช^๕โอง^๕กา^๕ร
ค^๕ด^๕น^๕า^๕ก^๕ุ^๕ร^๕น^๕ัก^๕ด^๕้า^๕ค^๕ร
เอ^๕ก^๕ศ^๕ก^๕น^๕ุ^๕กร^๕ม^๕
กา^๕ร^๕มา^๕ณ^๕ฝ^๕้าง^๕โย^๕ก
ป^๕ร^๕ำ^๕ก^๕ชา^๕ส^๕ว^๕ย
โย^๕ก^๕ช^๕ว^๕ด^๕เด^๕ย^๕
ช^๕ว^๕ด^๕โร^๕น^๕ัก^๕เซ^๕ง
ก^๕ุ^๕ค^๕ี^๕ด^๕มา^๕ย^๕ ทาน
ปะ^๕กา^๕ด^๕ป^๕า^๕ณ^๕า^๕อิ^๕เด^๕อ
ปะ^๕ค^๕ั^๕ระ^๕ปะ^๕รา^๕ช^๕โอง
กา^๕ร^๕ ฉ^๕น^๕ำ^๕ก^๕ุ^๕ร
เอ^๕ก^๕ศ^๕ก^๕โม^๕ก^๕ด^๕
ฉ^๕น^๕ำ^๕ว^๕อ^๕ก^๕ท^๕อ^๕ศ^๕ก^๕
เน^๕าะ^๕โย^๕ก^๕ป^๕ร^๕ำ^๕ก^๕
ส^๕ว^๕ย^๕น^๕ุ^๕ช^๕ว^๕ด^๕เด^๕ย^๕
โม^๕ก^๕ชา^๕อ^๕ิ^๕ด^๕
ป^๕ุ^๕ร^๕น^๕เช^๕ือ^๕จาก^๕โม^๕ก
เถ^๕ว^๕ือ^๕ปะ^๕ด^๕ำ^๕ด^๕นา
อา^๕ร^๕า^๕ม^๕เน^๕าะ^๕ อ^๕ม^๕ย
นา^๕ภ^๕น^๕ำ^๕ด^๕อา^๕กร^๕ที่^๕อ
ภ^๕ุ^๕ม^๕ทา^๕ณ^๕ปะ
กา^๕ด^๕ป^๕า^๕ณ^๕า^๕ มา^๕ณ^๕
บา^๕ณ^๕ช^๕ัย^๕นาย^๕ด^๕าม

คำแปล

แต่เจ้าเมืองนคร
ศรีธรรมราช
ให้ห้ามโดยคำรา
พระราชโองการ
แต่ปีกุนนักสัตว์
เอกศก แดกรม
การมีพั้ง เอา
เงินเป็นด้วย
เอาเบยเตียง
เบยไรคนเซ็ง
กุกคีดมาย ทาน
พระกัถปนา เหนือ
พระคำราพระราชโอง
การ ปีกุน
เอกศกมาถึง
ปีจอกทอศก
นี้ เอาเงิน
ด้วยแต่เบยเตียง
มาเป็นอิฐ
ปุนแต่ไม้จากมา
ทำพระคำดนา
อารามน น อนง
นาพนัดอากรที่
ภุมิทานพระ
กัถปนา มี
บัญญัตินายดาม

๑. ไร น. = ส่วยสาอากร, ก. = เก็บส่วยสาอากร

ฉบับไทย

จอม แด่ตำราพระ
 ราชโองการ ไว้เป็น
 เขตอารามถวายพระ
 พุทธเจ้า แด่เจ้ากู
 ดั่งฆแด่เต็มอาราม
 ทังหลายดบอเดอ
 ทุกหัวเมือง แด
 เจ้าเมืองบหดดี
 เจ้าเมืองแฉกรม
 การทังหลาย มีให้
 เอนาอากรนั
 เป็นอาตมาปรโยชน
 เองนั แดให้ห้าม
 มีให้เอนาพนัด
 อากร ทิอฎุมิทาน
 ทานพระกัตปนาณ
 แดให้คังโดยตำรา
 บุรพษัตราอุทิศ
 (ไว้แต่) กอนนั
 ให้เอนาเป็นไม้
 (แด) อิตปุนทำพระ
 คำคณาอารามน
 ถวายพระราชกัต
 หนึ่งให้ห้ามเจ้าเมือง
 แดบหดดีเจ้าเมือง
 กรมการทังหลาย
 มีให้เอนาทรพัย

ฉบับเขมร

โจอม นุคัรปะ
 ราชโองการโมกษา
 เขตอารามถวายปะ
 พุทธเจานุเจ้ากู
 ดั่งฆอาราม
 โผงดบอเดอ
 ทุกถบวงคุกนุ
 เจาศุกปลัด
 เจาศุกนุกรัม
 การโผงมาณห
 โยกนาอากร
 ษาอาตมาปรโยชน
 เองเนาะ หาม
 มาณทโยกนาภนัด
 อากรทือฎุมิทาน
 ปะกาดปาณา
 หคงโดยคัร
 บุรพษัตราอุทิศ
 โมกคอำพีเนาะ
 ทโยกโมกษาเชือ
 อิตปุนเถออะ
 คำคณาอารามเนาะ
 ถวายปะราชกัต
 อมยหามเจาศุก
 ปลัดเจาศุกนุ
 กรัมการ โผง
 มาณทรวบพย

คำแปล

จอม แด่ตำราพระ
 ราชโองการไว้เป็น
 เขตอารามถวายพระ
 พุทธเจ้าและเจ้ากู
 ดั่งฆอาราม
 ทังหลายดบอะเดอ
 ทุกหัวเมือง แด
 เจ้าเมืองปลัด
 เจ้าเมืองแฉกรม
 การทังหลาย มีให้
 เอนาอากร
 เป็นอาตมาประโยชน
 เองนั ให้ห้าม
 มีให้เอนาพนัด
 อากร ทิฎุมิทาน
 พระกัตปนา
 ให้คังโดยตำรา
 บุรพษัตราอุทิศ
 ไว้แต่กอนนั
 ให้เอนาเป็นไม้
 อิตปุนทำพระ
 คำคณาอารามน
 ถวายพระราชกัต
 หนึ่งให้ห้ามเจ้าเมือง
 ปลัดเจ้าเมืองแฉ
 กรมการทังหลาย
 มีให้ (เอา) ทรพัย

ฉบับไทย	ฉบับเขมร	คำแปล
<p>มฤตคเจ้ากุงงม แดเชิงกุกู้คีตบาญ ข้าโปรดคนทาทนๆ พระกัตปนา ท้อเอา มาเปน (ฮาดมา) ปรโยชนเองนั้ แดให้ห้ามให้คังโดย คำราราพระราช โองการ ตามเต็มแดให้เอา ทรพัยนมาเปน ไม้ไธอิตปุนเปน กรรยาปรนนิบัติ แก่เจ้ากุงงม อั้น ทำอารามเด็กพระ ศำสนาถวาย (พระ) ราชกุกศ บำเพญโพธิ ดัมภาร ดัมเดจบรม บพิตรเถงค้อ นฤพาน จัง</p>	<p>มรดกเจากุงงม นุเชิงกุกู้คีตบาญ ษย์มโปรดคนทาทน ปะกาดปาณาโยก โมกซาฮาดมา ปรโยชนเอง นุหามคองโดย เต็มคัมปะราช โองการ นุโยก ทรำบพยโมกซา ธิอิตปุนธา กรรยาปรนนิบัติ ดเจ้ากุงงม อั้น เกอ้ออารามบุณปะ ศำสนาถวายปะ ราชกุกศบำเพญโพธิ ดัมภารดัมเดจบรม บพิตรตราบเท ณีรภาน เท็บ</p>	<p>มรดกเจ้ากุงงม แดเชิงกุกู้คีตบาญ ข้าโปรดคนทาทน พระกัตปนา เอา มาเป็นฮาดมา ปรโยชนเอง แดห้ามให้คังโดย เต็มคำราราพระราช โองการ แดให้เอา ทรพัยมาเป็น ไม้ไธอิตปุนเป็น กะยาปรนนิบัติ แก่เจ้ากุงงม อั้น ทำอารามบุตรณะพระ ศำสนาถวายพระ ราชกุกศ บำเพญโพธิ ดัมภาร ดัมเดจบรม บพิตรตราบเท นิพพาน จัง</p>